

Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ: Οι εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2018

Οι εποπτικές προτεραιότητες ορίζουν τους τομείς στους οποίους θα επικεντρωθεί το εποπτικό έργο το 2018. Λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές εξελίξεις στο οικονομικό, ρυθμιστικό και εποπτικό περιβάλλον, οι εποπτικές προτεραιότητες στηρίζονται στην αξιολόγηση των βασικών προκλήσεων με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες οι εποπτευόμενες τράπεζες.

Οι πηγές κινδύνου για τον τραπεζικό τομέα προσδιορίστηκαν σε συνεργασία με τις εθνικές αρμόδιες αρχές και λαμβάνουν υπόψη στοιχεία προερχόμενα από τις μεικτές εποπτικές ομάδες (ΜΕΟ), από αναλύσεις μικροπρωληπτικής και μακροπρωληπτικής εποπτείας της ΕΚΤ, καθώς και από εκθέσεις διεθνών οργάνων. Οι βασικοί παράγοντες κινδύνου για τον τραπεζικό τομέα που εντοπίστηκαν είναι οι εξής: η παρατεταμένη περίοδος χαμηλών επιτοκίων, τα μεγάλα αποθέματα μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ), η γεωπολιτική αβεβαιότητα, οι διαρθρωτικές οικονομικές προκλήσεις στη ζώνη του ευρώ (μεταξύ των οποίων οι δημοσιονομικές ανισορροπίες και οι ανησυχίες για τη βιωσιμότητα του χρέους), οι προοπτικές για την ανάπτυξη στις οικονομίες με αναδυόμενες αγορές, οι αντιδράσεις των τραπεζών σε νέες ρυθμιστικές πρωτοβουλίες, οι εξελίξεις στις αγορές κατοικιών και εμπορικών ακινήτων, η ανατιμολόγηση του κινδύνου στις χρηματοπιστωτικές αγορές, το ηλεκτρονικό έγκλημα και οι δυσλειτουργίες των πληροφοριακών συστημάτων, περιπτώσεις παραβάσεων, ο μη τραπεζικός ανταγωνισμός, η δυνητική χρεοκοπία κεντρικού αντισυμβαλλόμενου και ένα δύσκαμπτο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες θα αντιμετωπίσουν αυτές τις βασικές προκλήσεις αποτελεσματικά, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ αναθεώρησε τις εποπτικές της προτεραιότητες. Η κατάσταση κινδύνου που περιγράφεται παραπάνω απαιτεί να διατηρηθεί η έμφαση στους τομείς προτεραιότητας υψηλού επιπέδου που είχαν καθοριστεί το 2017, αν και με κάποιες τροποποιήσεις. Το 2018 η τραπεζική εποπτεία θα κινηθεί με άξονα τέσσερις τομείς προτεραιότητας:

1. επιχειρηματικά μοντέλα και παράγοντες που επηρεάζουν την κερδοφορία,
2. πιστωτικός κίνδυνος,
3. διαχείριση κινδύνων,
4. δραστηριότητες που περιλαμβάνουν πολλαπλές διαστάσεις κινδύνου.

Για καθέναν από αυτούς τους τομείς προτεραιότητας θα αναληφθεί σειρά εποπτικών πρωτοβουλιών. Το χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί για την πλήρη εφαρμογή αυτών των πρωτοβουλιών μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος.

- ✓ Ανάλυση της κερδοφορίας των τραπεζών
- ✓ Ανάλυση ευαισθησίας όσον αφορά τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Εποπτική δράση το 2018

- Ανάλυση περαιτέρω δράσης κατόπιν της ανάλυσης ευαισθησίας όσον αφορά τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Επιχειρηματικά μοντέλα

Τα επιχειρηματικά μοντέλα και οι παράγοντες που επηρεάζουν την κερδοφορία των τραπεζών εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα για την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ το 2018. Στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων θα τεθούν η εξέλιξη της κερδοφορίας των τραπεζών στο τρέχον περιβάλλον και η αξιολόγηση των επιδράσεων που μπορεί να ασκήσει ο κίνδυνος επιτοκίου στις τράπεζες. Για τους σκοπούς αυτούς, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα της πρόσφατης οριζόντιας ανάλυσης των παραγόντων που επηρεάζουν την κερδοφορία των τραπεζών. Επιπλέον, τα ευρήματα της ανάλυσης ευαισθησίας όσον αφορά τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (interest rate risk in the banking book - IRRBB) θα βοηθήσουν τους επόπτες να συνεχίσουν τον διάλογο σχετικά με τον αντίκτυπο πιθανών μεταβολών των επιπέδων των επιτοκίων στις τράπεζες.

Πιστωτικός κίνδυνος

- ✓ Έκδοση κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ

Εποπτική δράση το 2018

- Εξέταση των στρατηγικών των τραπεζών για τα ΜΕΔ
- Έλεγχος του έγκαιρου χαρακτήρα του σχηματισμού προβλέψεων έναντι ΜΕΔ και των διαγραφών ΜΕΔ

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Ο πιστωτικός κίνδυνος συνεχίζει να αποτελεί σημαντική εποπτική προτεραιότητα για το 2018. Αρκετά ιδρύματα εξακολουθούν να καταγράφουν μεγάλα αποθέματα ΜΕΔ, πράγμα που μπορεί τελικά να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις τραπεζικές χορηγήσεις προς την οικονομία. Τα υψηλά επίπεδα των ΜΕΔ επηρεάζουν το κεφάλαιο και τη χρηματοδότηση, μειώνουν την κερδοφορία και, κατά συνέπεια, περιορίζουν την προσφορά πιστώσεων προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Η διευθέτηση των ΜΕΔ είναι επομένως σημαντική τόσο για τη βιωσιμότητα των τραπεζών όσο και για τις μακροοικονομικές επιδόσεις. Έτσι, μετά τη δημοσίευση του εγγράφου κατευθύνσεων σχετικά με τα ΜΕΔ, ο εποπτικός διάλογος με τις τράπεζες θα συνεχιστεί με έντονη έμφαση στην εξέταση των στρατηγικών για τα ΜΕΔ, στον εγκαίρως σχηματισμό προβλέψεων έναντι ΜΕΔ και τις εγκαίρως διαγραφές ΜΕΔ. Επιπροσθέτως, η ομάδα δράσης για τα ΜΕΔ θα συνεχίσει να στηρίζει τις ΜΕΟ στην ανάληψη περαιτέρω δράσεων και στον εποπτικό διάλογο όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα των τραπεζών.

- ✓ Προσέγγιση βασισμένη σε επιτόπια και μη στοιχεία για τη διερεύνηση των συγκεντρώσεων ανοιγμάτων

Εποπτική δράση το 2018

- Διερεύνηση ανοιγμάτων σε ακίνητα
- Ανάλυση πρακτικών διαχείρισης και αποτίμησης εξασφαλίσεων

Συγκεντρώσεις ανοιγμάτων & διαχείριση και αποτίμηση εξασφαλίσεων

Η συγκέντρωση των ανοιγμάτων των τραπεζών σε συγκεκριμένες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων συνεχίζει να απαιτεί προσοχή από εποπτική σκοπιά. Εν προκειμένω, η εποπτική προσέγγιση που συνδυάζει επιτόπια και μη στοιχεία η οποία υιοθετήθηκε αποτελεσματικά στο πλαίσιο των ναυτιλιακών χαρτοφυλακίων προβλέπεται να εφαρμοστεί με την πάροδο του χρόνου και σε άλλες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων όπως τα ακίνητα. Επιπλέον, το εποπτικό έργο θα επικεντρωθεί στις πρακτικές που εφαρμόζουν οι τράπεζες για τη διαχείριση και την αποτίμηση εξασφαλίσεων.

Διαχείριση κινδύνων

Αυτός ο τομέας προτεραιότητας συνδυάζει στοιχεία που έχουν συνεχιζόμενη σημασία όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων εκ μέρους των τραπεζών. Πολυάριθμες δραστηριότητες θα διενεργηθούν στο πλαίσιο της καθημερινής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης σύνθετων χρηματοδοτικών μέσων, π.χ. περιουσιακών στοιχείων επιπέδου 2 και επιπέδου 3. Προσοχή θα δοθεί ειδικότερα στις ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- ✓ Πρώτη έκδοση του «Οδηγού για την TRIM»

Εποπτική δράση το 2018

- Ανάλυση και διάλογος με τις τράπεζες
- Δημόσια διαβούλευση σχετικά με τον «Οδηγό της ΕΚΤ για τα εσωτερικά υποδείγματα»

Στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων (targeted review of internal models - TRIM)

Το σχέδιο TRIM θα συνεχιστεί το 2018 και το 2019 με πρωταρχικό στόχο να ενισχυθεί η αξιοπιστία και να επιβεβαιωθεί η επάρκεια των εγκεκριμένων εσωτερικών υποδειγμάτων Πυλώνα Ι των τραπεζών. Ο «Οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση TRIM», η πρώτη έκδοση του οποίου έγινε διαθέσιμη το 2017, καλύπτει τον τρόπο με τον οποίο ο ΕΕΜ επιδιώκει την εφαρμογή των σημαντικότερων κανονιστικών απαιτήσεων σε σχέση με τα εσωτερικά υποδείγματα και έθεσε τα θεμέλια για τη φάση υλοποίησης του σχεδίου. Οι δραστηριότητες το 2018 θα ευθυγραμμιστούν στενά με την πρόοδο που επιτεύχθηκε το 2017, ενώ θα συνεχιστούν οι επιτόπιες επιθεωρήσεις στις τράπεζες σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς και τον πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου. Καθώς θα γίνονται διαθέσιμα τα αποτελέσματα των επιτόπιων επιθεωρήσεων, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να διενεργεί οριζόντιες αναλύσεις οι οποίες θα χρησιμοποιούνται ως βάση για την ανάληψη περαιτέρω εποπτικής δράσης και την αναθεώρηση του οδηγού. Το αποτέλεσμα αυτής της αναθεώρησης, ο «Οδηγός της ΕΚΤ σχετικά με τα εσωτερικά υποδείγματα», θα αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας διαβούλευσης. Τα διάφορα μέρη του οδηγού θα τίθενται προς διαβούλευση ξεχωριστά, καθώς θα γίνονται διαθέσιμα.

- ✓ Έκδοση σχεδίου κατευθύνσεων για τις διαδικασίες ICAAP και ILAAP

Εποπτική δράση το 2018

- Βελτίωση των διαδικασιών ICAAP και ILAAP
- Δημόσια διαβούλευση για τις αναθεωρημένες κατευθύνσεις

Διαδικασίες ICAAP και ILAAP

Οι εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (Internal Capital Adequacy Assessment Processes - ICAAP) και οι εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης της επάρκειας ρευστότητας (Internal Liquidity Adequacy Assessment Processes - ILAAP) έχουν θεμελιώδη σημασία για τα ιδρύματα όσον αφορά τη διαχείριση της κεφαλαιακής επάρκειας και της επάρκειας ρευστότητας. Για να προαγάγει τη βελτίωση των διαδικασιών ICAAP και ILAAP των τραπεζών, η ΕΚΤ ακολουθεί πολυετές σχέδιο. Βασιζόμενη σε εντατικό διάλογο με τις τράπεζες όσον αφορά σχέδιο εγγράφου κατευθύνσεων που δημοσιεύθηκε το 2017 και λαμβάνοντας υπόψη τις περαιτέρω παρατηρήσεις, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ προσάρμοσε και εμπλούτισε τις εποπτικές κατευθύνσεις της σχετικά με τις διαδικασίες ICAAP και ILAAP και θα τις ολοκληρώσει το 2018, έπειτα από δημόσια διαβούλευση που θα ξεκινήσει στις αρχές του έτους. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθούν εργασίες με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας σε σχέση με τη σύνθεση των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ για κάθε κίνδυνο.

- ✓ Ανάλυση του βαθμού ετοιμότητας των τραπεζών για το ΔΠΧΑ 9

Εποπτική δράση το 2018

- Συνεχής παρακολούθηση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 από τις τράπεζες
- Έλεγχος του βαθμού ετοιμότητας των τραπεζών για άλλες ρυθμιστικές αλλαγές

Βαθμός ετοιμότητας για το ΔΠΧΑ 9 και άλλες ρυθμιστικές αλλαγές

Καθώς διάφορες ρυθμιστικές αλλαγές επηρεάζουν τις τράπεζες, το 2018 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα συνεχίσει να παρακολουθεί τον βαθμό ετοιμότητας των τραπεζών για τις σχετικές αλλαγές καθώς και την εφαρμογή αυτών. Μια σημαντική αλλαγή είναι η εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9, για την οποία τα ενδιάμεσα αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης έδειξαν ότι υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά την ετοιμότητα των τραπεζών για το ΔΠΧΑ 9 και την εφαρμογή του. Εν προκειμένω, οι ΜΕΟ θα συνεχίσουν την παρακολούθηση και την ανάληψη περαιτέρω δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τις τράπεζες. Άλλες ρυθμιστικές αλλαγές σε σχέση με τις οποίες θα παρακολουθείται ο βαθμός ετοιμότητας των τραπεζών περιλαμβάνουν τον δείκτη καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (net stable funding ratio - NSFR), τον δείκτη μόχλευσης και τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (minimum requirements for own funds and eligible liabilities - MREL).

Πολλαπλές διαστάσεις κινδύνου

Οι εποπτικές δραστηριότητες που έχουν προβλεφθεί για το 2018 με σκοπό την αντιμετώπιση πολλαπλών διαστάσεων κινδύνου περιλαμβάνουν τη διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων καθώς και τις εξελισσόμενες προετοιμασίες για την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit).

- ✓ Ανάπτυξη θέσεων πολιτικής για το Brexit

Εποπτική δράση το 2018

- Συνέχιση του διαλόγου με τις τράπεζες σχετικά με τις προετοιμασίες τους για το Brexit

Προετοιμασίες για το Brexit

Το Brexit θα συνεχίσει να καταλαμβάνει θέση προτεραιότητας στο εποπτικό πρόγραμμα για το 2018. Το επίκεντρο των δραστηριοτήτων θα μετατοπιστεί από τις προπαρασκευαστικές εργασίες στην πρακτική εφαρμογή των θέσεων πολιτικής που θα αναπτυχθούν. Η ΕΚΤ – μαζί με τις ΕΑΑ – θα συνεχίσει να αξιολογεί τα σχέδια των τραπεζών για μετεγκατάσταση των δραστηριοτήτων τους από το Ηνωμένο Βασίλειο προς τη ζώνη του ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος. Προσοχή θα δοθεί ειδικότερα στη συμμόρφωση με τις συμφωνηθείσες θέσεις πολιτικής, ιδίως προκειμένου να αποφευχθεί να εγκατασταθούν ιδρύματα-βιτρίνες σε χώρες του ΕΕΜ. Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση επηρεάζει επίσης αρκετά σημαντικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ. Οι ΜΕΟ θα συνεχίσουν να συνδιαλέγονται ενεργά με τα σημαντικά ιδρύματα που θα επηρεαστούν από το Brexit και να παρακολουθούν στενά την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή των σχεδίων έκτακτης ανάγκης των τραπεζών.

Εποπτική δράση το 2018

- Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της EAT για όλη τη ζώνη του ευρώ και άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της EKT

Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Οι επόμενες εποπτικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τα σημαντικά ιδρύματα θα διενεργηθούν το 2018. Θα πραγματοποιηθούν δύο συμπληρωματικές ασκήσεις: ένα δείγμα μεγάλων σημαντικών ιδρυμάτων θα συμμετάσχουν στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ υπό τον συντονισμό της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών. Η ΕΚΤ θα διενεργήσει πρόσθετη άσκηση για τα υπόλοιπα σημαντικά ιδρύματα που δεν θα συμμετέχουν στην πρώτη άσκηση. Τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων θα ενσωματωθούν στη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), θα ενισχύσουν τις ικανότητες προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και διαχείρισης κινδύνων των ίδιων των τραπεζών και θα παράσχουν ποσοτική αξιολόγηση των προφίλ κινδύνου των τραπεζών σε διάφορες κατηγορίες κινδύνου.

Δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι οι κίνδυνοι και οι εποπτικές προτεραιότητες περιορίζονται στα προαναφερθέντα. Διάφορες δραστηριότητες που δεν προβάλλονται ρητώς στο παρόν έγγραφο πραγματοποιούνται σε διαρκή βάση, για παράδειγμα σε σχέση με κινδύνους συνδεδεμένους με τα πληροφοριακά συστήματα και το ηλεκτρονικό έγκλημα. Επιπλέον, ενδέχεται να απαιτηθούν διαφοροποιήσεις ως προς τις εποπτικές δραστηριότητες σε επίπεδο τράπεζας, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων προφίλ κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ωστόσο, οι εποπτικές προτεραιότητες αποτελούν απαραίτητο εργαλείο για τον συντονισμό των εποπτικών δράσεων στις τράπεζες με κατάλληλα εναρμονισμένο, αναλογικό και αποτελεσματικό τρόπο. Έτσι, συμβάλλουν στην εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και ενισχύουν την επίδραση του εποπτικού έργου.